

враховує вимог Державної програми розвитку Збройних сил України. Кошти державного бюджету в основному плануються на утримання nereформованої системи Збройних сил України без необхідного розвитку.

Необхідно зазначити, що важливим фактором обороноздатності держави є саме рівень видатків на національну оборону у відсотках до ВВП. Нормою асигнувань на оборону в країнах НАТО є 2,2-2,5 % від ВВП [6, с.28]. При чому питома вага видатків сектору загальнодержавного управління на оборону є відносно різною в окремих країнах. Так в Німеччині цей показник становить 1,2% від ВВП, в межах 1,8%-1,9% у Китаї, а вищою 2% є лише в країнах, які претендують на лідерські геополітичні позиції у світі, є учасниками військових конфліктів, або готуються до них (США – 3,3%, Російська Федерація – 5,4%). В Україні рівень видатків на національну оборону за останні 5 років (за виключенням 2015 та 2016 років) незначно перевищував 1% від ВВП. [7, с.111]

Таблиця 1

ЧАСТКА ВІЙСЬКОВИХ ВИТРАТ У ВВП КРАЇН ПЕРІОД 2012-2016 РР., МЛРД. ДОЛ. США

Показник	Країна	2012	2013	2014	2015	2016
Часка оборони у ВВП, %	Сполучені Штати Америки	4,24%	3,83%	3,51%	3,30%	3,29%
	Китай	1,84%	1,87%	1,92%	1,93%	1,92%
	Німеччина	1,31%	1,22%	1,19%	1,18%	1,18%
	Російська Федерація	3,75%	3,96%	4,10%	4,86%	5,40%
	Польща	1,80%	1,77%	1,90%	2,14%	1,99%
	Україна	1,03%	1,01%	1,72%	2,62%	2,49%

Примітка.* за середнім курсом НБУ за звітний період.

Джерело: складено автором за даними SIPRI, World Bank, Стратегічного оборонного бюлетня України [1], [2], [4]

Аналіз використання бюджетних коштів Міністерством оборони України протягом 2012-2017 років свідчить про ризикове використання ресурсів. Кошти, що виділялися Міністерству оборони з державного бюджету, переважно були використані на утримання особового складу, а не на розвиток техніки та озброєння армії.

Література:

1. Офіційний сайт Stockholm International Peace Research Institute [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.sipri.org/databases/milex>
2. Офіційний сайт The World Bank [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://data.worldbank.org/indicator>
3. Офіційний сайт Міністерства оборони України [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: <http://www.mil.gov.ua/>
4. Стратегічний оборонний бюлетень України. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/240/2016/paran10#n10>
5. Виллем Ф., Ван Йикелен, Филипп Х.Флури. Построение обороны и безопасности. Сборник материалов Плана партнерских действий по созданию институтов обороны и безопасности (PAP-DIB)/ – Киев-Женева, 2007.
6. Лобанов А.А. Перспективи розвитку національної воєнної стратегії / А. Лобанов, О. Дузь-Кретченко, В. Колесов // Наука і оборона. – 2014. – № 2. – С. 26–29.
7. Сокуренько В. В. Деякі питання фінансового забезпечення сфери оборони України в контексті публічного адміністрування / В. В. Сокуренько// Юридична наука. 2015. № 11.С.109-116. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jnn_2015_11_15

Степанець В.С.

аспірант кафедри банківської справи

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник – к.е.н., доцент, професор кафедри банківської справи Краснова І.В.

ІНСТИТУЦІЙНА СПРОМОЖНІСТЬ ФОНДУ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ЩОДО ВИВЕДЕННЯ БАНКІВ З РИНКУ

Система гарантування вкладів має значний вплив на стійкість всієї фінансової системи, на її здатність нейтралізувати шоки та наслідки криз шляхом захисту інтересів вкладників, недопущення розвитку панічних настроїв та швидкого виведення з ринку неплатоспроможних банків. В Україні система гарантування вкладів нині переживає посттрансформаційний етап вдосконалення, зумовлений як наслідками останньої кризи, яка спричинила посилення інституційної спроможності Фонду гарантування вкладів, так і необхідністю впровадження європейських стандартів в контексті інтеграційних процесів. Важливо, щоб за результатами трансформації система гарантування вкладів набула рис, які сприятимуть забезпеченню фінансової стабільності країни.

Фонд гарантування вкладів фізичних осіб в Україні змушений був протистояти масштабній кризі, яка пройшла у дві хвили. Друга хвиля (початок 2014 році) збіглася з початком очищення банківського сектору. Відбувся безпрецедентний випадок, який не мав аналогів і який став значним випробуванням для інституційної, функціональної та фінансової спроможності Фонду. До 2012 року Фонд гарантування вкладів фізичних осіб фактично був лише касою для виплат вкладникам банків, які були визнані неплатоспроможними та щодо яких було застосовано процедуру ліквідації. 22 вересня 2012 року набув чинності Закон України від 23 лютого 2012 року N 4452-VI «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» [4]. Законом, зокрема посилено інституційну спроможність фонду, а саме, Фонду гарантування передано повноваження щодо виведення неплатоспроможних банків з ринку шляхом здійснення тимчасової адміністрації та ліквідації неплатоспроможних банків.

Механізм виведення банків з ринку відповідно до Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних» осіб включає 5 способів [4]: ліквідація банку з відшкодуванням з боку Фонду коштів за вкладами фізичних осіб, ліквідація банку з відчуженням у процесі ліквідації всіх або частини його активів і зобов'язань, відчуження всіх або частини активів і зобов'язань неплатоспроможного банку на користь приймаючого банку, створення та продаж інвестору перехідного банку, продаж неплатоспроможного банку інвестору.

Протягом 30 днів з дня початку тимчасової адміністрації виконавча дирекція Фонду затверджує план врегулювання з обов'язковим дотриманням принципу найменших витрат для Фонду та повинна здійснити його реалізацію, що означає проведення всіх стадій вищезазначених транзакцій (способів виведення банків).

Натомість, наприклад у Сполучених Штатах Америки, Федеральна корпорація зі страхування депозитів (FDIC) повинна здійснити всі процедури щодо виведення банків з ринку не менше ніж за 90 днів. Власне транзакція відбувається за вихідні дні: в п'ятницю банк закривають (closing date), а в понеділок вкладник бачить нову вивіску, про те, що банк збанкрутував, але при цьому він має доступ до свого вкладу.

В Україні з початку 2014 по 2017 роки було віднесено до категорії неплатоспроможних 96 банків. Протягом 2017 року Національний банк України вивів 9 банків з ринку шляхом віднесення до категорії неплатоспроможних та введення ФГВФО тимчасової адміністрації [1]. Серед дев'яти банків у семи випадках остаточним способом виведення банку з ринку стала «ліквідація банку з відшкодуванням з боку Фонду коштів за вкладами фізичних осіб», як єдиний можливий (через відсутність кваліфікованих інвесторів/приймаючих банків). І лише у двох випадках (для ПАТ «ДІАМАНТБАНК», АКБ «НОВИЙ») остаточним способом виведення банку з ринку стало «відчуження всіх або частини активів і зобов'язань неплатоспроможного банку на користь приймаючого банку». Зрозуміло, це не додає довіри до банківської системи.

Якщо здійснити порівняння з Федеральною корпорацією зі страхування депозитів (FDIC), для прикладу теж за 2017 рік, то з восьми-банків банкрутів сім було виведено з ринку у спосіб «відчуження активів та зобов'язань банку» (P&A – Purchase&Assumption) і лише один банк залишився на ліквідацію з виплатою відшкодування [2].

Тобто, практика виведення банків з ринку Федеральною корпорацією зі страхування депозитів (FDIC) за 2017 рік показує, що 88% банків, які збанкрутіли, були виведені з ринку у спосіб інший ніж ліквідація, а саме відчуження активів та зобов'язань банку, в Україні же, лише 22% банкрутств закінчились транзакціями по відчуженню активів та зобов'язань, що є ознакою менш неефективного менеджменту щодо виведення банків з ринку. В більшості випадків було застосовано спосіб ліквідації з виплатою відшкодування вкладникам з боку Фонду гарантування, який є найдорожчим способом виведення банку з ринку. Крім, того, існуючий механізм виведення банків з ринку є неефективним, оскільки в багатьох випадках з банків перед впровадженням тимчасової адміністрації було виведено основні активи внаслідок чого наразі оціночна вартість активів, які перебувають в управлінні Фонду складає лише 25% від балансової вартості [3]. Зрозуміло, що за таких умов назріла необхідність зміни підходів до виведення банків з ринку, що потребує посилення інституційної спроможності ФГВФО, наділення його новими повноваженнями з новим змістом та обов'язками.

Висновки. Аналіз практики виведення банків з ринку свідчить про невисоку ефективність існуючого механізму та способів виведення банків з ринку в Україні, з точки зору їх реалізованої кількості порівняно з ліквідацією з відшкодуванням. Застосування цих способів в безумовно є проривом у практиці виведення банків з ринку в Україні (продаж банку в цілому, створення перших перехідних банків, збереження вкладів в системі шляхом відчуження активів та зобов'язань), разом з тим механізм потребує вдосконалення в частині впровадження в Україні практики раннього втручання. Раннє втручання передбачає більш тісну співпрацю Національного банку та Фонду гарантування та підготовку Фонду до виведення банку з ринку на ранніх етапах (моніторинг операцій, оцінка активів банку, створення проекту плану врегулювання, пошук інвесторів).

Література:

1. Річний звіт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за 2017 рік. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fg.gov.ua/about/report>
2. Information related to failed institutions – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://closedbanks.fdic.gov/drrip/CS/Search/>
3. Resolution handbook – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.fdic.gov/bank/historical/reshandbook/resolutions-handbook.pdf#nameddest=Ch4>
4. Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17>

Танська Л.В.

*ст.викладач кафедри менеджменту туризму, документних та міжкультурних комунікацій
Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»*

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОТУРИЗМУ

Попри те, що розвиток туризму в Україні за часів її незалежності демонструє позитивні тенденції, досі існують недостатньо вивчені проблеми, або ті, які лишаються майже непоміченими. Саме до таких відносять питання розвитку екологічного туризму, який на сьогодні отримав значну прихильність за кордоном та розвивається там уже не одне десятиліття.

На початку ХХІ століття екологічний туризм впевнено посів своє місце в процесах інтеграції, що зумовило переформатування функціонування різних галузей економіки з